

Eindelijk naar school

Na acht jaar proberen en leren – ervaringen van een Montessorischool

Er zijn verschillend gedachten en zeker verschillende verwachtingen over school: Sommige ouders en kinderen zijn er hoopvol naar uit, weer anderen hebben wat moeite en moeten het allemaal nog maar zien.

Zeker is, dat we allemaal bij school aan leren denken. Als je klein bent, wordt het je ontmoetingsplaats met andere speelgenoten en de plek waar je bijvoorbeeld gaat leren lezen. Een juf die aandacht voor je heeft. Al haar tijd is gericht op het kind.

Dat er soms dertig leerlingen zijn die samen de aandacht moeten delen, wordt daarbij wel eens vergeten.

Het jonge kind, dat thuis veel aandacht heeft gekregen, wiens vragen meestal gelijk beantwoord werden, zal zeker moeten wennen een het delen van de aandacht.

Ouders zullen regelmatig denken dat de leerkracht verder gaat, waar zij gebleven zijn.

De werkelijkheid van school blijkt dan soms anders te zijn dan we dachten. Hoe goed de juf ook haar best doet, zijn kan natuurlijk nooit zoveel aandacht geven als sommige kinderen thuis gewend zijn. Een deel van de tijd zelf moeten vullen, valt dan tegen.

Wat ook wel eens tot minder aangename ervaringen lijkt te leiden, is dat de medeleerlingen niet hetzelfde niveau hebben. Dit kan leiden tot verwarring bij de begaafde leerling, die dit vervolgens ook niet makkelijk kan uitleggen, noch aan de ouders, noch aan de leerkracht: “Ik vind het niet leuk.”, “Wat vind je niet leuk?”. Geen antwoord. Gevolg: machteloosheid bij alle betrokkenen.

Soms is het ook heel moeilijk voor ouder en leerling om aan de school, de leerkracht uit te leggen “dat het werkniveau te laag is”. Het kind krijgt een werkje, vindt het te gemakkelijk, zou dat thuis niet doen, dus doet dat ook op school niet. Conclusie van de juf kan zijn: hij kan het niet. Soms moet een kind iets doen, wat niet te moeilijk is, maar wat hij toch niet kan. Zelden is men bij begaafde kinderen bedacht op faalangst. Het ontstaan van faalangst wordt bovendien vaak toegeschreven aan de ouders. Zij zouden teveel eisen van hun kinderen. Ik denk dat slimme kinderen alles wat ze niet goed beheersen (tot ze op school komen) hebben ontweken. Doordat er zoveel is was ze wel kunnen is ons dat niet echt opgevallen. We hadden geen reden om onze twee- of driejarige te oefenen in doorzetten bij falen. Hij/zij deed al zo veel. Op school moet je soms. Je ziet dat de anderen het wel kunnen. Je raakt ontregeld, je bent niet gewend om door te zetten.

Dan zijn er ook nog altijd ouders die het cognitieve gedeelte het belangrijkste vinden. Het leren lezen en rekenen is natuurlijk belangrijk, maar we moeten echter juist met de meer-begaafde kinderen er zorg voor dragen dat ze zich sociaal-emotioneel goed ontwikkelen, omdat met name daar de problemen in het leven kunnen ontstaan. Taal en rekenen leren zij wel bijna zonder onze hulp.

Rollen spelen, je verplaatsen in de ander: jij was de vader, ik was de moeder en jij was het kind, zijn evenzeer van wezenlijk belang. Vanuit die rollen en de onderlinge samenwerking zal het kind leren zijn/haar speciale plaats in de samenleving in te nemen.

Sociaal gedrag is een vaardigheid die geleerd moet worden. Het kunnen omgaan met de eigen en andermans emoties maakt het dagelijks leven eenvoudiger. Zo blijft er ook meer ruimte voor het cognitieve leerproces.

Het zou voor ieder kind heel aangenaam zijn het volle vertrouwen van de leerkracht te hebben. Voor begaafde leerlingen geldt dit bijna nog sterker. Vaak hebben zij het vermogen om dat gegeven of juist niet gegeven vertrouwen te onderkennen. Zij nemen dan ook geen risico's, blijven liever onderpresteren, worden niet gelukkiger, maar weten waar ze aan toe zijn. Dit is een zeer vervelende situatie binnen de school. Het kind heeft juist alle vertrouwen van de leerkracht nodig om het moeilijke proces van falen, leren doorzetten, aanvaarden dat je soms iets moet leren, tot een goed einde te brengen.

Het is m.i. de meest essentiële voorwaarde om ieder kind op de juiste manier te begeleiden. Als ouders en leerkrachten te maken hebben met onderpresterende kinderen, dan ligt hier een terrein dat met optimale zorg en liefde voor het kind betreden moet worden. Laten we samen niet uitgaan van onwil, maar van niet begrijpen, onvoldoende kennis van mogelijkheden. Zo goed als voor de leerkrachten moet gelden: geloof datgene wat de ouder over zijn/haar kind vertelt, geldt ook voor de ouder: vertrouw op de woorden van de leerkracht. Niet alleen uw kind, uzelf, maar óók de leerkracht staat wel eens machteloos.

Samen moeten we de kennis ontwikkelen om uw kind, onze leerling, te helpen opgroeien tot een gelukkig mens.

Gelukkig kunnen we nog een aantal zaken verbeteren. Thuis kunnen we ook onze begaafde kinderen leren dingen tegen de zin te doen. Een oefening in doorzetten. We kunnen ook onze kinderen leren dat niemand in staat is om ALLES gelijk goed te doen. Fouten maken mag en is gewoon een onderdeel van het leven. Leren zelf te spelen, jezelf te vermaken en niet altijd gevoed te worden door aandacht, is ook een thuisoefening.

De schoolsituatie kan sterk verbeterd worden door de verhalen van de ouders over de kinderen te geloven en niet eerst te laten bewijzen. Probeer het snelle leertempo van het kind beter te volgen. Stap vrijwillig af van de gemiddelde leerling. Leerlingen die veel aandacht vragen, hebben dat thuis geleerd, omdat ze het altijd kregen. Neem dat niet de leerling, maar de ouder kwalijk en ga hierover in overleg.

Laat de leerlingen gemakkelijke leerstof niet eindeloos herhalen, een begaafde leerling raakt dan al snel ongeïnteresseerd. Laat de leerling het liefst versnellen als hij/zij jong is, zodat schoolse luiheid nog geen gewoonte is geworden.

De tijd die niet besteed hoeft te worden aan leerproblemen, kan worden besteed aan de hulp op sociaal en emotioneel terrein.

Leer de leerling dat uitzonderingsposities, hoe leuk die ook mogen lijken, ook altijd kans op isolement inhouden.

Dat laatste geldt ook voor de ouders. Ieder kind is speciaal. Laat uw kind nooit zó speciaal worden dat het een eenzame positie gaat innemen.

U houdt als ouder van uw kind, de leerkracht houdt in het algemeen van kinderen.

Veel weten we, en evenveel moeten we nog leren. Als we samen uitgaan van liefde voor het kind en van het feit dat er nog heel veel te leren valt, dan zal het probleem van het hoogbegaafde kind dichter bij een oplossing komen.

Ons uitgangspunt zal niet moeten zijn: wie heeft gelijk, maar: hoe lossen we dit samen op?